

עזר לצבי

דרישה וחקירה ועדות שאי יכול להזימה

תוספות ח. ד"ה מוציא שם רע

כתובות מו.

תוספות ח: ד"ה והביא האב

סנהדרין לב

תוספות ג. ד"ה שלא תנעול דלת

נפש הרב עמ' רלה

נודע ביהודה מהדורה קמא אבן העזר סימן עב

רמב"ם הלכות רוצח ב:ט

אדם טריפה שהרג את הנפש נהרג שנ' ובערת הרע מקרבך, והוא שיהרוג בפני בית דין אבל בפני עדים פטור שמא יוזמו העדים ואם הוזמו אינן נהרגין שהרי לא זממו להרוג אלא טריפה וכל עדות שאינה ראויה להזמה אינה עדות בדיני נפשות.

שו"ת בית הלוי חלק ג סימן ו

תוספות מכות ב. ד"ה מעידין אנו

תימה כיון דאם הוזמו אינן נעשין בן גרושה וחלוצה א"כ גם בשלא יוזמו איך יעשה על פיהם בן גרושה דהכי הוא האמת ואמאי הא הוא לא עדות שאי יכול להזימה ואין זה עדות...

עד המעיד

תוספות ח:

תוספות מכות ו. ד"ה

מהר"ם לובלין שם

בא"ד ומבכור שנטל חלק כפשוט וכו' אין לדקדק נמי כלל רוצה לומר דהתם היינו טעמא דויתר ונמחל אפילו בלא קנין משום דעדיין לא הגיעה החלק בכורה לידו ולא זכה בו עדיין ומקרא דכתיב לתת לו ילפינן שם בבא בתרא פ' יש נוחלין דף קכ"ד דאם אמר הבכור איני נוטל ואיני נותן רשאי דמתנה קרייה רחמנא ואין להכריח לאדם שיקבל מתנה בעל כרחו וכיון שעדיין לא הגיע לידו יכול למחלה לאחיו אפילו בלא קנין אבל דבר שכבר נקנה והגיע ליד האדם אינו יכול לסלק עצמו ממנו ולמחול באמירה בעלמא אם לא בקנין כמו חלק פשיטות אין יכול למחול באמירה בעלמא כמבואר שם ועיין בפרק יש נוחלין דף קכ"ד ובתוס' שם ד"ה ואם אמר איני נוטל וכו' ובדף קכ"ו במימרא דבכור שנטל חלק כפשוט ויתר וכו'.

ערוך לנר שם

בד"ה נרבע. ועוד אמר הר' יוסף. עיין במהר"ם שהקשה על זה דא"כ למה נקט נרבע טפי מכל העריות. ולענ"ד י"ל ע"פ מש"כ התוס' סנהדרין (ט ב ד"ה לרצונו) וכ"כ גם הריטב"א בשמעתין דא"ל דלמא באמת הדין כן כשהם קרובים מצילים דהא דרשינן ערות אביך ערות אביך ממש ע"ש, ולפ"ז א"ש דנקט נרבע יותר משאר עריות דבשאר עריות ה' אפשר לומר דבאמת הדין כן. אלא דאכתי יקשה מבתו וכלתו וחמותו שהם קרובות ויצילו הן עליו והוא עליהן, אכן באמת בלא"ה לא הבנתי קושית המהר"ם דודאי לא שייך דקרוב או פסול מבטל עדות האחרים אלא כשהוא ראוי להיות עד במקום אחר אי לא פסולו דבזה שייך לומר שהוא בכלל ג' עדים, אבל מי שאין ראוי להיות עד לעולם לא שייך ג"כ לבטל עדות דהא אין שייך אצלו צרוף לעדות כלל, ולכן כשפריך נרבע יציל לא הי' יכול להקשות משאר עריות דבכולם הנבעלים הם נשים שפסולים בלא"ה להעיד ולא שייך שיבטלו עדות האחרים ולכן לא פריך רק מנרבע שהוא ג"כ איש. ואף דבשפריך אח"כ

מרובע שיציל בזה הי' יכול להקשות מבא על כל העריות, מכל מקום אידי דאיירי ממיתת רובע כשפריך מרובע פריך ג"כ מרובע דמאי שנא

נתיבות המשפט חידושים סימן לו:

דאלו לא נתכוננו. הלשון אינו מדוקדק, דאפילו נתכוננו, מכל מקום כיון שהפסול הוא מטעם נוגע, אינו בכלל קרוב או פסול, דנוגע הוא בגדר בעל דבר ולא בגדר עדות, ולא שייך לומר בזה עדות שבטלה מקצתה, דאינן בגדר עדות כלל. ש"ך [סקט"ו].